

Opinnäytetyö AMK

Liiketalous

2018

Jenny Hietala

# MAAHANTUONNIN HAASTEET JA ONGELMAKOHDAT

– Case HH-Machine Oy

Jenny Hietala

# MAAHANTUONNIN HAASTEET JA ONGELMAKOHDAT

- Case HH-Machine Oy

Ulkomaankauppa on yhä suositumpaa tänä päivänä. Useat yritykset tekevät ostoja Suomen rajojen ulkopuolelta. Myös moni yrittäjä pohtii tätä mahdollisuutta, mutta vierastavat sitä mahdollisten tuonnin ongelmien takia. Tämä opinnäytetyö käsittelee maahantuonnin haasteita ja ongelmakohtia arvonlisäverotuksen, viranomaistoiminnan ja riskien näkökulmasta. Näitä aiheita tutkitaan Euroopan unionin yhteisökaupan ja kolmansien maiden maahantuonnin eroja vertaillen. Opinnäytetyössä käsitellään molempien kauppa-alueiden riskejä ja lyhyesti perehdytään huolintatoimintaan. Työ on toteutettu toimeksiantajalle avuksi ymmärtämään tuonnin riskejä ja sen etuja. Toimeksiantaja yritys on pieni ompelevan teollisuuden alan yritys, joten työ on toteutettu ajatellen pienehköjä yhtiöitä, joiden tuonnin volyymi ei ole suurta tai ehdotonta toiminnalle, vaan vaihtoehtoista. Työn tutkimuksen tuloksena on tehty tiivistelmä maahantuonnin eduista sekä ongelmakohtista toimeksiantajalle. Tiivistelmä löytyy tämän työn liitteenä.

Tavoitteena oli saada mahdollisimman todenmukainen ja käytännönläheinen ymmärrys riskeistä ja tutustua aiheen kanssa työskentelevien henkilöiden kokemuksiin. Tutkimus toteutettiin kahden erillisen kvalitatiivisen tutkimuksen avulla. Näitä olivat nettikyselylomake ja puolistrukturoitu teemahaastattelu, jossa haastateltiin alan asiantuntijaa. Kahden tutkimuksen avulla pyrittiin vahvistamaan oletuksia, jolloin tutkimukset osaksi tukivat toinen toistaan.

Tutkimuksen tuloksena voidaan todeta, että olemassa olevat haasteet ja riskit liittyvät niin sopimusten tekoon, rahaliikenteeseen ja verotukseen. Työssä myös pohditaan maahantuonnin tuomia etuja perustuen tutkimustuloksiin, sekä tutustutaan vuoden 2018 maahantuonnin arvonlisäverotuksen uudistukseen.

## ASIASANAT:

Maahantuonti, yhteisökauppa, arvonlisäverotus, Euroopan unioni, tullaus

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Business Administration

Spring 2018 | 33 pages, 6 pages in appendices

Jenny Hietala

# CHALLENGES AND RISKS OF IMPORT

- Case study HH-Machine Oy

International trade is constantly growing. There are many micro companies planning to start their import, but afraid of the challenges it may bring. This case study discusses the challenges and risks, value added tax and custom tariffs of import. These aspects are compared between European Union and third countries respectively. Another focus is in freight forwarding and risks of money transactions. The commissioner works in sewing business and this thesis is directed for mainly micro companies' import. Benefit of the commissioner are to understand the risks and challenges and also draw benefit of import. The main benefits and risks are presented with conclusion.

The objective of this study is to give practical understanding about risks and challenges of import. Professional opinions of the specialist of accounting and import are used as knowledge base. This research was made with two different qualitative research, the first with specialist interview and the other was made with online query. These two researches strengthen the existing assumptions.

Results show that there are import challenges in contract agreements, money transfers and value added taxes. There are also views thoughts about benefits of import and orientate new reform of import value added tax.

## KEYWORDS:

Import, internal trade, value added tax, European union, custom tariffs

# SISÄLTÖ

<b>1 JOHDANTO</b>	<b>6</b>
<b>2 YHTEISÖHANKINTA EUROOPAN UNIONIN ALUEELTA</b>	<b>8</b>
2.1 Tavarán yhteisöhankinnan verotus	8
2.2 Tullin määräykset yhteisöhankinnasta	9
2.3 Yhteisöhankinnan riskit	12
<b>3 MAAHANTUONTI KOLMANSISTA MAISTA</b>	<b>15</b>
3.1 Maahantuonnin verotus	15
3.2 Tullin määräykset maahantuonnista	16
3.3 Maahantuonnin riskit	18
<b>4 HAASTEET JA ONGELMAKOHDAT</b>	<b>21</b>
4.1 Tutkimusmenetelmät ja -kohteet	21
<b>5 TULOKSET</b>	<b>23</b>
5.1 Asiantuntijahaastattelu	23
5.2 Nettikysely	26
<b>6 JOHTOPÄÄTÖKSET</b>	<b>29</b>
<b>LÄHTEET</b>	<b>32</b>

## LIITTEET

Liite 1. Asiantuntijahaastattelun kysymysrunko

Liite 2. Nettikyselylomake

Liite 3. Maahantuonnin haasteet ja ongelmakohdat

## KUVIOT

Kuvio 1. Euroopan talousalue, ETA (Eurooppatiedotus.fi).	10
Kuvio 2. Erilaisia huolintasopimuksia (Logistiikan maailma, 2018a).	12
Kuvio 3. Tullausprosessi (Tulli, 2018e).	17
Kuvio 4. Yhdysvaltain dollarin kurssi suhteessa euroon (Kauppalehti, 2018a).	19
Kuvio 5. Kiinan juan renminbi suhteessa euroon (Kauppalehti, 2018b).	19
Kuvio 6. Maahantuonnin riskit (Logistiikan Maailma, 2018c).	20
Kuvio 7. Nettikyselyn kysymys numero 5, kauppa-alueet. Liite 2.	27
Kuvio 8. Nettikyselyn kysymys numero 5, syitä maahantuonnille. Liite 2.	28

# 1 JOHDANTO

HH-Machine Oy on pieni osakeyhtiö, joka myy ja huoltaa ompelevan teollisuuden koneita ja laitteita. Yritys on toiminut alalla yli kahdenkymmenen vuoden ajan. HH-Machine Oy on koko toimintansa ajan ostanut varaosat ja laitteet suoraan maahantuojilta. Maahantuojia alalla on muutama suurempi, kansainvälinen toimija. Muut toimijat alalta ovat HH-Machinen kaltaisia pienyrityksiä, joista osa myös itse korjaa ja asentaa laitteita.

Työn tavoitteena on selvittää, mitä kaikkea yrityksen tulee ottaa huomioon, jos se ostaisi varaosat ja laitteet itse suoraan ulkomailta, ilman kotimaista välikäyttä. Millaisia haasteita ja ongelmia maahantuontiin liittyy? Selvitetään myös EU-alueen yhteisöverotusta verrattuna kolmasien maiden kaupankäynnin verotukseen. Työssä tutkitaan myös millaisia vaatimuksia eri viranomaistahot, kuten Tulli ja Verohallinto, Suomessa edellyttävät yritykseltä.

Aihe on ajankohtainen, koska kaupankäynti yli maan rajojen kasvaa koko ajan ja rahtikuljetus onnistuu nykyään myös pienempien toimitusten osalta. Euroopan unionin sisäkauppa on erityisen suosittua eri teollisuuden aloilla, sen yhteisen kauppalueen vuoksi. Yritys on pohtinut tätä mahdollisuutta vuosien ajan, mutta toimeksiantajaa ei ole valittu. Toimeksiantajayrityksen maahantuonti olisi pääasiassa varaosia ja valmiita koneita myytäväksi asiakkaille. Kyseisellä alalla koneita korjataan suurimmaksi osaksi niin sanotuilla merkkivaraosilla eli laitteen valmistajan omilla varaosilla. Jotkin pienet osat ovat korvattavissa myös muiden valmistajien tuotteilla. Kaikki varaosat olisi mahdollista tilata suoraan tehdastoimittajalta, mutta toimeksiantajaa tälle selvitystyölle ei ole tähän mennessä valittu. Tämän työn tehtävänä on selvittää, mitä kaikkea yrityksen tulisi ottaa huomioon tuonnin aloittamiseksi.

Aihetta on tutkittu alan kirjallisuuden avulla. Tämä työ selvittää:

- Eroja EU:n talousalueen ja sen ulkopuolella olevien maiden arvonlisäveron ja kaupankäynnin tavoista.
- Millaisia viranomaistoimia varaosien ulkomaantuonti vaatii Suomessa.

- Vuoden 2018 vaihteessa voimaan astunutta muutosta maahantuonnin arvonlisäverotukseen. Uudistus siirtää maahantuonnin arvonlisäveron maksun valvonnan Tullilta Verohallinnolle. Lopuksi pohditaan tämän uudistuksen hyötyjä ja haittoja yritysten näkökulmasta.
- Mahdollisia riskejä, joita ulkomaankaupankäynnissä saattaa esiintyä, sekä niiden hallinnointiin.
- Huolinta ja kuljetussopimuksien yleisimpiä käytäntöjä.

Tämän työn tutkimus toteutettiin kahdella eri menetelmällä, joista toinen on alan asiantuntijan teemahaastattelu. Toinen tutkimus on pienimuotoinen nettikysely. Nettikyselyn tarkoituksena on tukea asiantuntijan teemahaastattelua yritysten näkökulmasta, sekä antaa laajempaa kuvaa toimeksiantajalle maahantuonnin syistä ja kauppa-alueista.

Työn tuloksena on tehty myös tiivistelmä työn keskeisimmistä tuloksista ja aiheista toimeksiantajalle. Tämä tiivistelmä löytyy opinnäytetyön liitteenä 3.

## 2 YHTEISÖHANKINTA EUROOPAN UNIONIN ALUEELTA

Tässä luvussa perehdytään maahantuontiin EU:sta ja EU:n kauppaa-alueilta, sekä näiden tullien määräyksiin, verotukseen ja operatiivisiin toimiin. Puhuttaessa suomen kielessä yhteisöhankinnasta, tarkoitetaan sillä omistusoikeuden vastikkeellista hankintaa, jossa myyjä tai ostaja, tai joku heidän valtuutuksellaan kuljettaa tavarat jäsenvaltiosta toiseen jäsenvaltioon (Äärilä ym. 2017, 501).

### 2.1 Tavarat yhteisöhankinnan verotus

EU:n talousalueen sisästä ostettaessa puhutaan yhteisökaupasta, yhteisöhankinnasta tai sisäkaupasta. Yhteisöhankinnalla tarkoitetaan tässä tapauksessa ulkomailta ostettua tuotetta, jonka määränpäämaa on Suomi. Yhteisöhankinta on verovelvollista, jossa noudatetaan määränpäämaaperiaatetta. Tämä tarkoittaa, että hankinnasta suoritetaan vero sen maan lain perusteella, johon tavarat kuljetus päättyy (Äärilä ym. 2017, 501-502). Verovelvollisuus yhteisöhankinnasta on silloin, kun ostajana toimii elinkeinonharjoittaja tai oikeushenkilö, joka ei ole elinkeinonharjoittaja. Yhteisöhankinnasta tilitetään vero saman verokannan mukaan kuin vastaavasta tavarasta kotimaan kaupassa. Tämä kyseinen vero kuuluu vähennysoikeuden piiriin, mikäli hankinta tulee arvonnäisäverolain vähennysoikeutta koskevaan käyttöön (Äärilä ym. 2017, 502-503).

Vähennysoikeuteen vaikuttaa ostajan status, hankinnan tuleva käyttötarkoitus, tuontimaa ja määränpäämaa. Arvonnäisäverolain luvun 6 § 72:

Tavaranyhteisöhankinnasta ei suoriteta veroa, jos: 3) hankkija olisi oikeutettu saamaan hankinnasta suoritettavan veron 122 §:n pykälän nojalla kokonaan takaisin ja hän on täyttänyt oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain 16 §:ssä säädetyn ilmoittamisvelvollisuutensa.

Arvonnäisäverolain luku 10 vähennettävästä verosta viittaa myös yleiseen vähennysoikeuteen, joka koskee § 102 ”Verovelvollisen vähennysoikeus liiketoimintaa varten”, kohdan 2) maahan tuodun tavarat veron vähennyksestä (Arvonnäisäverolaki 30.12.1993/1501).

Yhteisökaupan alueella tavarat myynti on yleensä verotonta. Verottomuuteen liittyy myös tiettyjä ehtoja. Jotta yhteisömyynti olisi arvonnäisäverotonta, tarvitsee molempien kaupan osapuolien olla alv-rekisteröityjä yrityksiä. Alv-rekisteritunnus Suomessa on FI-



alkuinen ja sen saa ilmoittautuessaan arvonlisäverovelvolliseksi (Verohallinto 2018a). Kaupankäynnin laskussa tulee näkyä ostajan alv-tunnus, muutoin myyjä voi joutua maksamaan kaupankäynnin veron oman maansa verokannan perusteella. Kyseisestä unohduksesta voi olla seuraamuksena myös sakkojen maksuvelvollisuus. Myös myyjällä on velvollisuus todistaa tavarán maastalähtö, jonka voi osoittaa rahtikirjalla tai muulla kuljetusasiakirjalla (Melin 2011, 250).

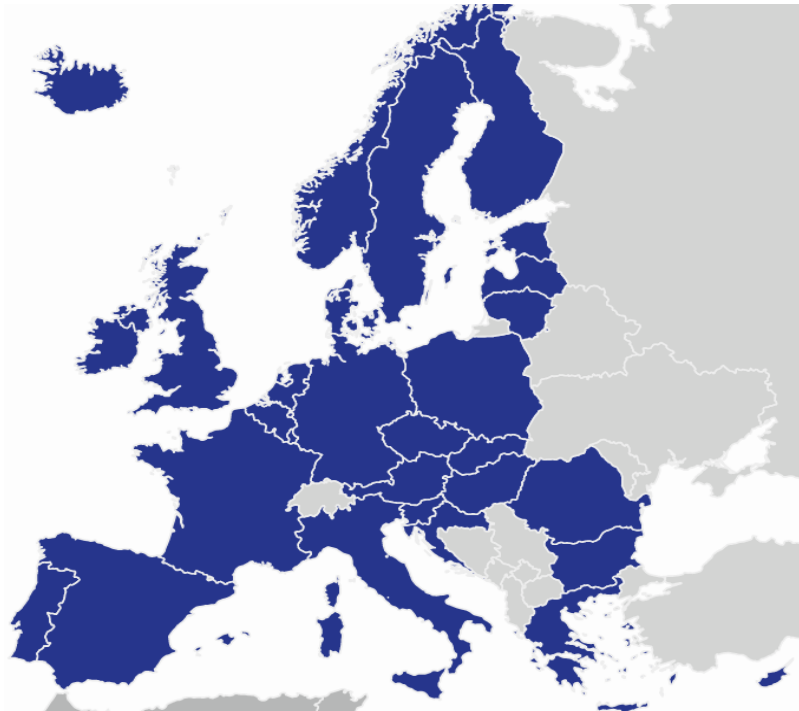
Yhteisöhankeinnosta ei tehdä Suomessa erillistä yhteenvetoilmoituksen tapaista ilmoitusta. Yhteisöhankeintojen arvot ja niistä suoritettavat verot merkitään veroilmoituksessa omaan kohtaan "Vero tavarastoista muista EU-maista ja Tavarastot muista EU-maista". Yhteisöhankeintojen vähennettävä vero merkitään veroilmoituksessa kohtaan "Kohdekauden vähennettävä vero". Jos ostot EU:n alueelta ylittävät 550 000 euron rajan vuodessa, ostajan tulee ilmoittaa ostot Intrastat-ilmoituksella. Säännön mukaan yhteisöhankeinnan tavarán vero kohdistetaan vastaanottokuukautta seuraavalle kalenterikuukaudelle. Jos kuitenkin lasku tavarasta on saatu jo vastaanottokuukautena, yhteisöhankeinta kohdistetaan vastaanottokuukaudelle (Ääriä ym. 2017, 503-504).

Myös kuljetus- ja huolintapalveluilla on verovelvollisuus. Yhteisökuljetukset verotetaan pääsäännön mukaan alkamismaassa. Kuljetus voi sisältää useita eri kuljetuksia EU:n alueen sisäpuolella, jolloin kuljettajalla on velvollisuus osoittaa esimerkiksi rahtiasiakirjalla tavarán määrän. Yrityksen tulee olla Alv-rekisteröitynyt, jolloin myös tämän veron voi vähentää (Logistiikan Maailma, 2018b).

## 2.2 Tullin määräykset yhteisöhankeinnasta

Kun Suomesta tuli Euroopan Unionin jäsen vuonna 1995, ulkomaankauppaan liittyvät tullit ja menettelyt muuttuivat niin EU:n jäsenmaissa kuin kolmansissa maissa. Yhteisömaiden, eli Euroopan Unionin ja Euroopan talousalueen(ETA), välillä vallitsee tavaroiden vapaa liikkuvuus, mikä tarkoittaa keskinäisen kaupan tullien poistoa ja yhteistä ulkopuolisiin sovellettavaa tullitariffia ja kauppapolitiikkaa (Melin 2011, 246). Euroopan Unionin tullin- ja veroalueella sovelletaan yhteistä kauppaa- ja tullauspolitiikkaa, jota kutsutaan unionin harmonoidun välillisen verotuksen yhteisölainsäädännöksi. Tulli- ja veroalueeseen kuuluvat kaikki Euroopan unionin jäsenmaat. Joillakin mailla on alueita, joissa joko

tulli- tai veroalueiden yhteistä lainsäädäntöä ei noudateta. Esimerkiksi Suomen Ahvenanmaa kuuluu tullialueeseen, mutta ei veroalueeseen. Euroopan Unionin ulkopuolisia alueita, jotka kuitenkin kuuluvat tulliliittoon, ovat Andorra, San Marino ja Turkki. Näiden sopimukset tulliliitosta ovat yksilöityjä ja näiden alueiden sopimuksissa EU:n kanssa on erinäisiä rajoituksia (Tulli, 2018a).



Kuvio 1. Euroopan talousalue, ETA (Eurooppatiedotus.fi).

Euroopan unioni on muodostanut ETA:n eli Euroopan talousalueen, johon kuuluvat Euroopan unionin jäsenmaat ja Efta-maat lukuun ottamatta Sveitsiä. Efta-maita ovat Islanti, Liechtenstein, Norja ja Sveitsi. Efta on Euroopan vapaakauppaliitto, jonka tehtävä on edistää sen jäsenvaltioiden vapaata tavarakauppaa. Vapaan kaupan talousalueelle kuuluu näin ollen 31 maata Euroopasta (Tulli, 2018b).

Ennen tuonnin aloittamista tulee selvittää maahantuonnin rajoitukset ja varmistaa tarvitseeko tavara tuontiluvan. Tavaralle tulee selvittää tullinimike, jonka perusteella mahdolliset maahantuontiverot määräytyvät (Tulli, 2018d). Oikean tullinimikkeen käyttö on tärkeää, jotta tullaukselle voidaan määrittää oikea hinta. Tullinimike koostuu niin sanotusta

Intrastat-tilastoilmoituksesta, jossa on 8 numeroa. Intrastat-tilastoilmoituksen tekevät tiedonantovelvolliset sisäkauppaa käyvät arvonlisäverojärjestelmään ilmoittautuneet yritykset (Melin 2011, 108-109).

Pääsääntöisesti yhteisökaupassa yhteisön alueelle vapaassa liikkeessä oleva tavara on yhteisötavaraa, eikä sen tullioikeudellista asemaa tarvitse selvittää, ellei tavara siirry jäsenmaahan kolmannen maan kautta tai kansainvälisten alueiden kautta. Jos tavaran alkuperä on kolmannelle maasta, siirtyy se yhteisötavaraksi, kun sen tullimaksut on kannettu ja tavara on asetettu vapaaseen liikkeeseen (Melin 2011, 248-249).

Kun tavara on tullattavaa sisäkaupassa, Tulli kantaa maahantuotavista tavaroista tullit ja maksut, jotka perustuvat tavaran nimikkeeseen, alkuperään ja tullausarvoon. Tullit määräytyvät tavaran alkuperän perusteella. Tullia voidaan alentaa EU:n alueella perustuen EU:n sopimukseen tai yksipuolisiin myönnytyksiin. Näihin etuuksiin voi liittyä vuosittaisia tuontimäärien rajoituksia, jotka voivat perustua myös Maailman kauppajärjestön (WTO) sopimukseen (Tulli, 2018c).

EU-, ETA-maissa sekä Turkissa viennistä ja tuonnista tulee ilmoittaa EU:n sisäistä vientiä ja/tai tuontia koskevat tilastoilmoitukset, kun ne ylittävät maiden asettamat kynnysraajat. Tuonnin kynnysraja on sidottu edelliseen kalenterivuoteen ja ilmoitus on tehtävä siitä kuukaudesta alkaen, kun kynnysarvot ylittyvät. Nämä arvot ovat maakohtaisia, esimerkiksi Suomen kynnysarvo saapuvalle tavaralle vuonna 2018 on 550 000 euroa. Ilmoitusvelvollisuus on tavaroita lähettävillä ja/tai vastaanottavilla yrityksillä ja yksityishenkilöillä, jotka ovat rekisteröityneet arvonlisäverovelvollisiksi. Ilmoitusvelvollinen voi käyttää asiasta, joka tekee ilmoitukset tämän puolesta (Europa 2017a).

Tavaralähetysten huolehtimisen ja niihin liittyvät toimenpiteet voi ulkoistaa alan ammattilaiselle eli huolitsijalle. Huolitsija voi hoitaa ostajan puolesta noudon, lastauksen, kuljetuskapasiteetin varauksen ja oston, sekä tullauksen, purkamisen, luovutuksen, laskutuksen, varastoinnin, arvonlisäveroasiat sekä logistiset ratkaisut. Huolintayritys voi sovittaessa hoitaa kaikki tullaukseen liittyvät tehtävät tai vain avustaa niissä. Huolitsija voi ottaa tavaralle myös kuljetusvakuutuksen, suorittaa kauppahinnan perintää sekä hankkia ja tehdä erilaisia asiakirjoja. Huolitsija toimii omissa nimissään, mutta aina sen perusteella, mitä huolintasopimuksessa on sovittu (Melin 2011, 232-233).

Huolintasopimuksia voi olla erilaisia, huolitsija voi hoitaa kaiken tuontia suunnittelevan yrityksen puolesta tai vain osan palveluista. Olemassa on neljä erilaista sopimusta logistiikan palveluista, joista asiakas voi valita omansa. Palvelujen ero perustuu siihen, kuinka

paljon asiakas on valmis tekemään itse ja ottamaan vastuuta tuonnista. Asiakasyrityksen taidot ja resurssit ovat oleellisia asioita huolintayritystä valittaessa (Logistiikan Maailma, 2018b). Mikäli ostavalla yrityksellä on resursseja hoitaa koko maahantuonti itse, säästää siinä rahassa, muttei ajassa. Huolinnan ulkoistaminen vapauttaa yrittäjän tekemään työtään.

1PL- Ensimmäisen osapuolen logistiikka	2 PL-Toisen osapuolen logistiikka	3PL-Kolmannen osapuolen logistiikka	4PL- Neljännen osapuolen logistiikka
<ul style="list-style-type: none"> <li>Asiakasyritys hoitaa itse logistiikan suunnittelun, hallinnan ja toteutuksen, sekä kuljetukset</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Asiakasyritys ostaa huolinta/logistiikkayritykseltä palveluja, kuten kuljetuksen, varastoinnin, tullauksen</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Yritys ulkoistaa toimitusketjuun liittyviä kokonaispalveluja</li> <li>Ydintoiminnot ja ohajus jäävät vielä asiakasyritykselle</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>Palveluntarjoaja tuottaa ja hallinnoi asiakasyrityksen logistiikkaketjun</li> </ul>

Kuvio 2. Erilaisia huolintasopimuksia (Logistiikan maailma, 2018a).

### 2.3 Yhteisöhankinnan riskit

Euroopan alueella yhteisöhankinnan riskit ovat tavaralle kuljetuksessa aiheutuvat vahingot, tavarantoimituksen saatavuus ja myyjän toimitusongelmat. Käytäntö on, että ostaja tekee tarjouksen myyjälle, joten ostajan tulee olla tietoinen sopimuksen muodostamisesta, sen ehdoista ja toimituslausekkeista (Fintra 1999, 18). Riskien hallinnassa yhteisökaupassa kannattaa ottaa huomioon toimituslausekkeiden merkitys. Toimituslausekkeiden tehtävä on määritellä kauppasopimuksen osa, joka koskee tavarantoimitusta, tavaravastuuta ja maksuvelvollisuutta. Näistä yleisiä käytettyjä ovat esimerkiksi Kansainvälisen Kauppakamarin (ICC) Incoterms-lausekkeet. Lausekkeet on jaettu kaikille kuljetusmuodoille, sekä vesikuljetuksille. Toimituslausekkeet voi jakaa neljään eri ryhmään niiden luonteen mukaan. E-ryhmään kuuluu tarjouslausekkeet, eli myyjä asettaa ostajan tavarantoimitukseksi toimipaikassaan, F-ryhmää ei sisällä rahtia. C-ryhmä sisältää rahdin, mahdollisesti myös kuljetusvakuutuksen ja D-ryhmässä myyjä vastaa kaikista kuljetuksen kustannuksista ja riskeistä (Fintra 1999, 33-45). Yleisiä toimituslausekkeitä ovat esimerkiksi:

- DPT = Carriage Paid to, kuljetus maksettuna määräpaikkaan
- CIP = Carriage and Insurance Paid to, jossa kuljetus ja vakuutus ovat maksettuna tiettyyn määräpaikkaan
- DAP = Delivered at Place, kuljetettuna määräpaikalle
- EXW = Ex Works, Noudettuna

Toimituslausekkeiden käyttö ei rajoitu pelkästään yhteisökauppaan, vaan ne ovat kansainvälisesti tunnettuja. Niitä voidaan siis käyttää myös tuonnissa kolmansista maista. Toimituslausekkeista kannattaa suosia kansainvälisiä lausekkeitä, kuten Kansainvälisen kauppakamarin (ICC) Incoterms -ehtoja. Lausekkeilla määritellään velvollisuuksia, joissa määritellään osapuolten toimintavelvollisuus, osapuolten kustannusvelvollisuus ja vahingonvaaran eli riskin siirtymispaikan ja -ajan velvollisuudet. Vaikka lausekkeet ovat kansainvälisesti tunnettuja, on tärkeää varmistaa, että molemmat osapuolet ymmärtävät niiden merkityksen (Melin 2011, 56).

Kuljetusvahingoilta voi suojautua vakuutuksella, joka pääsääntöisesti kattaa kuljetettavalle tavaralle äkillisestä ja ennalta arvaamattomasta syystä aiheutuneet vahingot. Vakuutuksia on eritasoisia ja korvaussummat ovat vakuutuksenottajan päätettävissä. Vakuutus on voimassa sovitusti, yleisesti siitä, kun se on luovutettu kuljetettavaksi ja vakuutus päättyy, kun se on saapunut vakuutuksessa osoitettuun määränpäähän. Vakuutukset eivät korvaa esimerkiksi pakkasesta, kuumuudesta tai lämpötilan tai kosteuden vaihtelusta johtuvia vahinkoja, lisäksi force majeure -tilanteita tai lakkojen aiheuttamia viivästyksiä tai vahinkoja (Fintra 1999, 52-53).

Ostosopimuksessa tulee hyödyntää toimituslausekkeitä, sopia maksusta ja ehdoista. Ostosopimuksessa tulisi huomioida ainakin seuraavat asiat perustuen Fintran tuontioppaaseen (1999, 18):

- Sopijapuolet ja mikä on sopimuksen kohde
- Kauppahinta ja valuutta
- Maksuehdot ja maksutapa
- Toimitusehto
- Pakkaus
- Vahingonvaara ja omistusoikeuden siirtyminen
- Takuut
- Toimituksen asiakirjat
- Tarkastukset ja reklamaatiot
- Oikeus pidättäytyä sopimuksesta
- Kaupan purku
- Vahingonkorvausvelvollisuudet
- Hinnanalennus ja sopimussakko
- Ylivoinmainen este, force majeure
- Luvat, lisenssin haltijat, viranomaisten hyväksymiset

- Sovellettava laki ja riitojen ratkaisu
- Sopimusten muuttaminen ja siirtäminen.

### 3 MAAHANTUONTI KOLMANSISTA MAISTA

Tässä luvussa tarkastellaan maahantuontia kolmansista maista. Kolmannet maat ovat Euroopan unionin ja ETA-kauppa-alueen ulkopuolisia maita, joilla ei ole tullisopimuksia EU:n alueella tai Suomen kanssa.

#### 3.1 Maahantuonnin verotus

Maahantuonnin verotuksesta säädetään arvonlisäverolain luvussa 9. Määränpäämaa-periaatteen mukaan suoraan kolmansista maista Suomeen tuotu tavara kantaa Suomen verot, niin kuin EU:n alueen jäsenmaan kautta Suomeen maahantuotu tavara (Äärilä ym. 2017, 471-473). 1.1.2018 alkaen maahantuonnin arvonlisäverotus siirtyi Tullilta Verohallinnolle. Arvonlisäverovelvolliseksi ilmoittautunut yritys voi jatkossa ilmoittaa arvonlisäverot kaikki samalla, oma-aloitteisella ilmoituksella. Muutoksen myötä maahantuonnin arvonlisäveroa ei tarvitse enää maksaa ennen sen vähentämistä (Verohallinto, 2018b). Tämä uudistus helpottaa pienempiä yrityksiä ja vapauttaa arvonlisäveroon varattavan rahan yrityksen uusille hankinnoille. Tätä sääntöä sovelletaan myös EU:n sisäkauppaan, mikäli kaupassa ei käytetä käänteistä verovelvollisuutta.

Vero maahantuotavasta tavarasta perustuu pääsäännön mukaan tullausarvoon, jonka määrittää arvonlisäverolain 88 §. Tullausarvo on pääsääntöisesti tavarán kauppa-arvo ja tähän arvonlisäveroon lisätään myös vielä tulli- ja tuontimaksut (Äärilä ym. 2017, 471-479). Verovelvollinen voi vähentää verollista liiketoimintaa varten maksetun veron arvonlisälain 102 § perusteella ”2) maahan tuomastaan tavarasta suoritettavan veron”. Vero on vähennyskelpoista samoin edellytyksin kuin kotimaan ostoista vähennettävä vero. Vähennysoikeus on maahantuojalla, eli henkilöllä, joka on ilmoittanut tuodun tavarán tul-lauspäätöksen. Mikäli tavarán tullausarvo on ollut liian suuri tai vero on ollut aiheeton, maahantuojan vähennetty arvonlisävero voidaan oikaista jälkikäteen, mikä helpottaa ve-rotusta, jottei veroa tarvitsisi palauttaa ja tämän jälkeen verovelvollisen maksaa sitä ta-kaisin viranomaisille. Päinvastaisessa tilanteessa, kun veroa on maksettu liian vähän tai maahantuojaa on laiminlyönyt velvollisuutensa, voidaan tullimaksuja ja veroja määrätä korotettavaksi. Tämä korotus ei ole rinnastettavissa veroon eli se ei ole vähennyskel-poinen (Äärilä ym. 2017, 480-482).

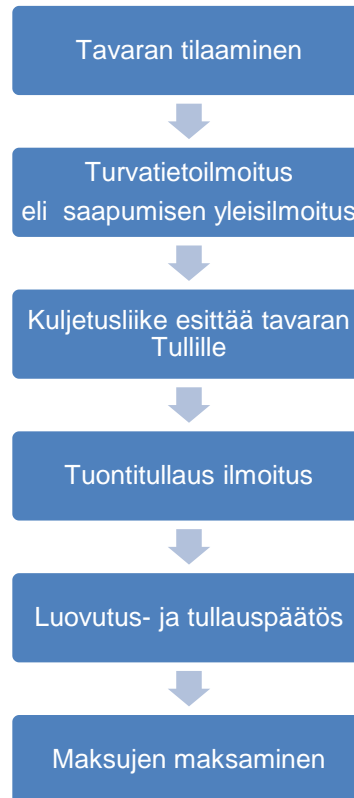
Maahantuontiin liittyvistä palveluista, kuten huolinnasta ja kuljetuksista, suoritetaan arvonlisävero. Vero määräytyy palvelun ja palvelun tuottajan maan mukaan. Tavarakuljetuksen ja oheispalvelujen vero on palvelutuojan laskulla yleensä 0%. Veroton tuontikuljetus lasketaan maahantuonnin arvonlisäveron perusteeseen mukaan. Vuoden 2018 alusta on kuitenkin mahdollista, että monet palveluntuottajat laskuttavat palvelun verot määränpään perusteella, koska maahantuonnin arvonlisävero tulee suoraan vähennyskelpoiseksi, eikä veroa peritä ja makseta enää Tullissa. Verottomia ovat myös kuljetuspalvelut passitusmenettelyssä olevalle tavaralle (Logistiikan Maailma, 2018b). Passitusmenettely on tavarán tullaus lähtömaan tullista määränpäämaan tulliin. Mikäli tavara kulkee useamman maan kautta, on se maiden rajoilla passitusalueella, eli siitä ei tarvitse kantaa joka maan tullien veroja ja maksuja erikseen. Passitettavalla tavaralla tulee olla vakuus maksettuna, joka kattaa mahdolliset tullit ja verot. Passitusmenettelyä voi käyttää jokainen yritys, jolla on passitusmenettelyn haltijuus (Tulli 2018g).

### 3.2 Tullin määräykset maahantuonnista

Ostettaessa kolmansista maista Euroopan alueelle, sovelletaan siihen yhteistä tullitariffia ja yhteistä kauppapolitiikkaa. Tähän liittyy tuonnin valvontaa, määrällisiä rajoituksia, tullimaksuja, tullivapautuksia ja alennettuja tulleja. Yhteisen kauppapolitiikan lisäksi Euroopan Unionilla voi olla kahdenvälisiä maiden tai maaryhmittymien kauppasopimuksia, jotka tarkoittavat erityiskohtelua alkuperätodistuksen omaavalla tavaralla (Logistiikan Maailma, 2018e). Euroopan kauppaa-alue on yhtenäinen ja samat säännöt koskevat sen jokaista jäsenmaata.

Tuonnilla tarkoitetaan tavarán ostoa Euroopan Unionin ulkopuolisesta maasta Suomeen. Tällainen tavara on tuontitullattava Suomen Tullissa, ennen kuin sen voi myydä tai ottaa käyttöön. Tavarán tilaamisesta ensimmäinen ilmoitus Tullille toimitetaan kuljetusyrityksen kautta, joka tekee saapumisen yleisilmoituksen. Tavarán saapumisen jälkeen tehdään tuontitullausilmoitus. Tuonnin tullaus tapahtuu ilmoituksella Tullille, jossa tuontinimikkeen perusteella tavarasta toimitetaan verot, tullit ja maksut. Yleisesti tuontitullattu tavara luovutetaan vapaaseen liikkeeseen. Tämän jälkeen Tulli antaa luovutus- ja tullauspäätöksen, jossa on esitetty maksettavat maksut ja verot (Tulli 2018e).





Kuvio 3. Tullausprosessi (Tulli, 2018e).

Tuontitavaran tullauksessa tarvitaan ennakkoilmoitus ja tullattavalla tulee olla tarvittavat asiakirjat tullausta varten. Näitä ovat tullilmoitus, kauppalasku ja pakkausluettelo, kuljetusasiakirjat, tullietuuskohdellun myöntämiseksi tarvitaan todistus, esimerkiksi alkuperämaatodistus, tullausarvoilmoitus, jos tavarin arvo ylittää 5 000 euroa ja myös vakuuksiin ja maksuihin liittyvät asiakirjat. Kauppalasku on myös tärkeä muodollisuutensa puolesta. Siitä tulisi käydä ilmi kaupan sopijaosapuolet, myyjän VAT -tunnus, päiväys ja laskun numero, kuljetustiedot, toimitusehdot, tavarin kauppanimitys, laskun summa, maksuehdot ja viivästyskorko, paino ja tilavuus, myyjän pankkiyhteys ja mahdollisten myyjän ja ostajien käyttämien huolitsijoiden nimet (Fintra 1999, 91-93).

Tullimenettely kohdistaa tavarain erinäisiä valvonta- ja testaustoimia esimerkiksi terveys- ja turvallisuussyistä. Tavaroilta saatetaan vaatia alkuperämaatodistuksia ja tuontilupia. EU-alueelle tuoduista tavaroista kannetaan yleensä myös tullimaksua EU:n alueen tullitariffin mukaisesti (Logistiikan maailma, 2018d). Kolmansista maista tullattaessa tulee ottaa huomioon maakohtaiset vientirajoitukset, pakoteet ja kiellot. Suomessa Tulli

toimii valvontaviranomaisena, mutta tuontilupia valvovia viranomaisia ovat myös Poliisi-hallitus, Suomen ympäristökeskus ja Lääkealan turvallisuus ja kehittämiskeskus Fimea (Tulli 2018f).

Ulkomaan maahantuonnissa huolitsijan merkitys korostuu enemmän kuin sisäkaupassa. Huolitsijan velvollisuudet ja ammattitietämys tarkastuksesta, tullauksesta ja kauppasopi-muksesta auttavat riskien hallinnassa.

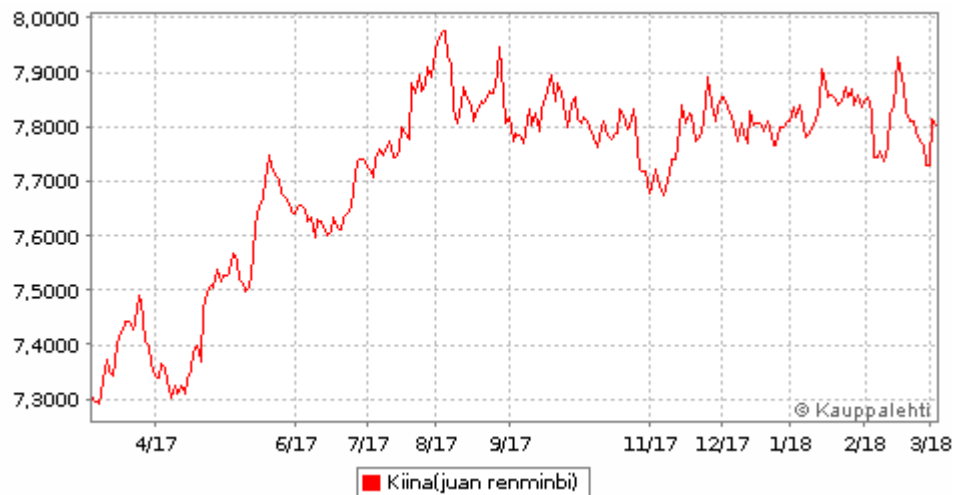
### 3.3 Maahantuonnin riskit

Tuontiin kolmansista maista liittyy aina myös valuuttariskejä, koska yhteistä valuuttaa ei ole. Nimenomaan maahantuonnissa kolmansista maista riskinä on transaktioriski, jossa sopimukset aiheuttavat valuutan äkillisen muutoksen riskin. Sopimuksiin voivat kuulua osto-, myynti-, lainanlyhennys- tai korkomaksuja. Sopimuksen synnystä aina kokonai-suutena maksettuaan laskuun voi kulu huomattavia aikoja, riippuen sopimuksen mak-suehdoista. Tässä ajassa valuutat voivat muuttua radikaalisti joko maahantuovan yrityk-sen eduksi tai tappioksi. Yrityksen transaktiopositioon lasketaan mukaan kaikki valuutta-määräiset kassavirrat, joiden ajatellaan toteutuvan. Näihin kuuluvat sopimus pohjaiset erät eli myyntisaatavat ja ostovelat (Knupfer & Puttonen 2009, 210).

Otetaan valuuttakurssin tarkasteluun esimerkkimaat Yhdysvallat ja Kiina. Valuutan kurs-sit ovat ajalta 1.3.2017-1.3.2018. Kuvioista 4 ja 5 voi havaita vuoden vaihtelun valuutto-jen välillä, joka voi vaihdella paljonkin. Tällä voi olla merkittäviä lisäkustannuseriä yrityk-sen talouteen. Kuvioista 4 voidaan todeta 1000 euron hankinnan olleen viime vuoden kursseilla korkeimmillaan arvoltaan 1250 dollarin tai matalimmillaan 1215 dollarin han-kinta. Kuvioista 5, nähdään kuinka 1000 euron hankinta on korkeimmillaan ollut viime vuonna 7990 Kiinan juan renminbin ja matalimmillaan 7300 Kiinan juan renminbin han-kinta (Kauppalehti, 2018a+b).



Kuvio 4. Yhdysvaltain dollarin kurssi suhteessa euroon (Kauppalehti, 2018a).

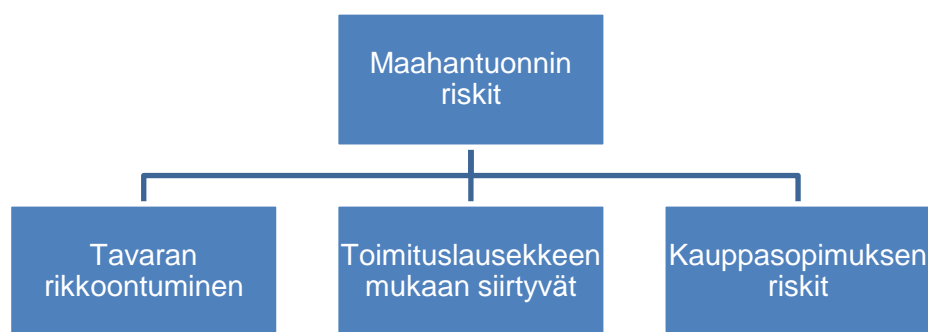


Kuvio 5. Kiinan juan renminbi suhteessa euroon (Kauppalehti, 2018b).

Valuuttariskeiltä suojautumiseen on sisäisiä ja ulkoisia suojautumiskeinoja. Sisäisiä suojautumiskeinoja ovat sopimusvaluutan valinta euroksi ja valuuttaklausuuli. Sopimuksessa määrätään ehdosta, jonka perusteella sopimusvaluutta on euro, se on varmempi ja yksinkertaisin tapa suojautua valuuttariskiltä. Valuuttaklausuuli on sopimus kauppakumppanin kanssa maksun suorittamisen ala- tai ylärajasta kurssitasolla. Ulkoisia suojautumiskeinoja ovat valuuttatilien käyttö ja valuuttajohdannaiset, jotka ovat yleisemmin viejän käyttämiä suojautumiskeinoja (Melin 2011, 139-140). Myös Knupfer ja Puttonen (2009,211) listaa keinoja valuuttariskeiltä suojautumiseen. Sisäisenä suojautumiskeinona voidaan käyttää sopimuksissa samaan valuttaan perustuvaa laskutusta, sekä myös Melinin (2011,139-140) mainitsemaa valuuttaklausuulia.

Maakohtaiset pankkiyhteystiedot voivat olla maasta riippuen hyvinkin erilaisia. Pankkitilien numerot voivat olla lyhyitä tai vastaavasti jopa 18 merkkiä pitkiä. Pankit, jotka kuuluvat SWIFT-järjestelmän tunnistetaan BIC-koodilla (Bank Identifier Code). Tämä koodi ohjaa siirron oikeaan pankkiin. Koodin oikeellisuus voidaan tarkistaa ja näin välttyä tili-siirroilta väärin pankkeihin. Clearing-koodi on maksuliikennejärjestelmän vastaanottajan maakohtaisia koodeja. Ne muodostuvat kahdesta kirjaimesta ja ohjaavat maksuja maan sisällä oikealle vastaanottajalle (Nordea 2017).

Maahantuontiin liittyy myös muita riskejä. Näitä riskejä on kolmenlaisia. Tavaravakuutuksen kattamat riskit, riskit jotka toimituslausekkeen mukaan siirtyvät osapuolelta toiselle ja riskit kauppasopimuksesta (Logistiikan Maailma 2018c).



Kuvio 6. Maahantuonnin riskit (Logistiikan Maailma, 2018c).

Aiemmin yhteisökaupassa mainitut riskit toimituslausekkeiden, maksuliikenteen ja sopimusehtojen tärkeydestä korostuvat kolmansien maiden kaupassa. Kansainvälisessä kaupassa pääsääntönä on sopimusvapaus päättää itse sopimuksesta, kunhan molemmat kaupan osapuolet sen hyväksyvät. EU:n alueella kauppasäännöt voivat olla selvemmät kuin kolmansien maiden kaupankäynnissä, minkä takia on olemassa yleisiä sopimuksia, jotka ovat kansainvälisesti tunnettuja ja hyväksyttyjä. Yleiset sopimukset ovat toimialakohtaisia ja missä on varsin yksityiskohtaisia ehtoja. Niiden käyttö on tarkoitettu jatkuvaksi toimintamalliksi hankintoja tehdessä, mutta on muistettava, että niiden tarkoitus on parhaimmillaankin olla vain ohjeellisia (Fintra 1999, 16).

## 4 HAASTEET JA ONGELMAKOHDAT

Toimeksiantaja HH-Machine halusi selvityksen siitä, mitä tuonnissa pitää ottaa huomioon ja miten teollisuuden muut yritykset suorittavat tuonnin EU:sta tai kolmansista maista. Tässä luvussa perehdytään myös syihin, miksi tavaroita tuodaan juuri EU:sta tai kolmansista maista. Tutkimuksessa kartoitetaan niitä asioita, jotka ovat pienyrityksen tuonnin haasteita ja ongelmakohtia ja etsitään ratkaisuja mahdollisten riskien hallintaan tai eliminointiin.

### 4.1 Tutkimusmenetelmät ja -kohteet

Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus tarkastella ongelmaa kvalitatiivisesta näkökulmasta eli laadullisen tutkimuksen avulla. Tutkimus on toteutettu asiantuntijahaastattelun avulla, minkä kysymykset ovat työn liitteenä 1. Asiantuntijana toimii taloushallinnon erityisasiantuntija, jolla on kokemusta maahantuontia suorittavista yrityksistä, niiden maksuliikenteen toiminnasta, viranomaisilmoituksista ja arvonlisäverotuksesta. Tämän haastattelun avulla pyrittiin selvittämään ongelmakohtia ja haasteita, joita maahantuonnissa voidaan kohdata nimenomaan liittyen arvonlisäverotukseen, viranomaistoimintaan ja riskeihin, kuten maksuliikenteen haasteisiin ja sopimuksiin huolitsijoiden ja myyjien kanssa. Tutkimuksen toteutuksessa päädyttiin puolistrukturoituun haastatteluun eli teemahaastatteluun, koska aihepiiri vaatii haastateltavalta alan asiantuntijuutta ja perehtyneisyyttä. Tällaisessa haastattelussa saadaan haastateltavan ääni ja kokemukset kuuluviin (Hirsjärvi & Hurme 2001, 48) Asiantuntijan kanssa halutaan saada aikaan keskustelua ennalta valituista aihepiireistä ja saada asiantuntijan omia kokemuksia ja mielipiteitä toimintatavoista selville. Mikäli haastattelu olisi ollut tarkoin rajattu, mielipiteitä ja spontaaneja ajatuksia ei ehkä tulisi niin paljon esille.

Puolistrukturoidussa haastattelussa oli tarkoitus keskustella ennalta sovitusta teemoista, mutta koko haastattelun runkoa ei lyöty lukkoon (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47). Tutkimuksen haastatteluun valittiin neljä eri pääaihetta, jonka pohjalta luotiin alustavia kysymyksiä, mutta tätä viitekehystä (liite 1) ei seurattu haastattelussa kovinkaan tarkasti, vaan annettiin aiheiden nousta esille myös kysymysten johdattelemana. Haastateltavalla oli mahdollisuus tutustua aihepiireihin ennen haastattelua. Aihepiirejä olivat kansainväliset sopimukset, operatiivinen toiminta, rahaliikenne ja viranomaistoiminta.

Haastattelun aikana katsoimme haastateltavan kanssa myös läpi muutamia esimerkiksi yrityksen ulkomaan tuontilaskuja. Tiedot ulkomaanlaskuista perustuvat haastatteluissa läpi käytyihin esimerkkeihin.

Teemahaastattelun lisäksi suoritettiin nettikysely pienyrittäjille. Myös tämä menetelmä oli kvalitatiivinen. Tällä tutkimuksella haluttiin selvittää, tilaavatko pienyrittäjät tuotteita EU:sta tai kolmansista maista ja löytää syitä sille, miksi he harjoittavat tuontia. Kysely rajattiin erilaisten toimialojen pienyrityksiin, jotka maahantuovat joko jälleen myytäväksi tai varaosiksi tuotteita Suomen rajojen ulkopuolelta. Tämä menetelmä haluttiin tuoda asiantuntijahaastattelun ohelle, koska se auttaa toimeksiantajaa ymmärtämään maahantuonnin taustoja ja syitä, miksi samankaltaiset yritykset harjoittavat maahantuontia ja mikä on heidän kauppalueensa.

Tutkimuksen suorittamisessa päädyttiin kyselylomakkeeseen, koska sen avulla saadaan useammalta yritykseltä tietoa. Tässä menetelmässä ei tarvita haastatteluja, koska vastauksia halutaan vain tiettyihin, edeltä määrättyihin kysymyksiin. Tutkimus toteutettiin lähettämällä satunnaisesti valituille yrityksille sähköposti. Yritykset valittiin nettisivujen perusteella, jos nettisivuilla mainittiin maahantuonnista, yrityksen asiakaspalveluun lähetettiin kutsu kyselyyn. Tutkimuksen otos oli kymmenen yritystä. Sähköposti sisälsi saatekirjeen ja linkin kyselyyn, kysely liitteenä 2. Vastaaminen kyselyyn oli vapaaehtoista ja yritykset valittiin sattumanvaraisesti. Vastaajan identiteetti ei ole oleellinen tutkittava aihe, vaan teollisuuden ala ja syyt maahantuonnille.

Kaikki kysymykset olivat samoja jokaiselle vastaajalle, eli aineisto kerättiin standardoidusti otoksesta (Hirsjärvi ym. 2007). Kyselylomake, mikä löytyy toisena liitteenä, toteutettiin Google Formsin avulla, siinä oli kuusi kysymystä, sisältäen avoimia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä, sekä mahdollisuus kirjoittaa oma mielipide aiheesta.

## 5 TULOKSET

### 5.1 Asiantuntijahaastattelu

#### **Kansainväliset sopimukset**

Haastattelu lähti liikkeelle kansainvälisistä sopimuksista. Kävi ilmi, että sopimukset eivät yleisesti ole tietynlaisia, vaan ne noudattelevat maakohtaisia käytäntöjä ja ovat usein erittäin yksilöllisiä. Myös kaupan kohde määrittää sopimuksia. Sopimus voi olla erityyppien riippuen siitä, onko toimitus painavalle teollisuuskoneelle tai kevyelle paketille. Myös lähtömaan käytännöt vaikuttavat sopimuksen ehtoihin ja se, onko kuljetus maa-, meri- vai ilmakuljetus. Maksuehdot voivat olla pitkiä tai lyhyitä, ostajaosapuolten yrityksen koon ja maan tapojen sekä kaupankäynnin kohteen mukaan. Haastateltava myönsi suomalaisten olevan erittäin tunnollisia eräpäivien kanssa verrattuna esimerkiksi muuhun Eurooppaan. Hän kertoi, että usein mitä pidempi maksuaika on, sitä huonompi siitä on saada suoritusta.

Kansainväliset sopimukset ovat teorian mukaan vapaasti määriteltävissä. Tutkimuksessa todettiin sopimusten olevan yleensä maakohtaisia ja toimintatapojen liittyvän tavaran kokoon ja lähtömaan käytäntöihin. Tämä tarkoittaa, ettei sopimuksille ole yhtä yleistä pohjaa, vaan ne ovat aina ostajan ja myyjän välisiä sopimuksia, joten ei voida olla korostamatta liikaa oman tiedon ja osaamisen merkitystä valittaessa sopimukseen toimituslausekkeita ja maksuehtoja. Näin virheellisten tai epäedullisten sopimusten riskit vähenevät merkittävästi maahantuonnissa. Haastattelun osio sopimuksista vahvisti kaupankäynnin sopimuksen merkitystä tuonnissa. Sopimuksen ehdot, maksuajat sekä toimituslausekkeet kannattaa harkita tarkkaan omat aikataulut ja tavoitteet mielessä pitäen.

#### **Operatiivinen toiminta**

Maahantuonnissa on tärkeää pohtia huolintayhtiöiden merkitystä tuonnin eri vaiheissa. Haastateltavalta kysyttiin huolintayhtiöiden käytöstä ja siitä, miten yleistä se on. Huolintayhtiöiden käyttö paljastui erittäin yleiseksi alan tavaksi, koska haastateltava ei muistanut yhtään asiakasta, joka ei olisi käyttänyt ollenkaan huolintayhtiöiden palveluja:

Pääsääntöisesti huolintayhtiöt hoitavat toimituslausekkeista riippuen kaiken tullausilmoitukseen saakka.

Huolintapalveluiden käyttö on erittäin yleistä ja laaja-alaista. Tutkimuksessa kävi ilmi, että huolintapalveluista käytetään eniten teoriaosuudessa määriteltyjen erilaisten huolintasopimusten, kuvion 2, PL 3 sopimuksia, jossa yritys ulkoistaa toimintaketjuunsa liittyviä kokonaisosa-alueita. Näitä osa-alueita ovat tämän tutkimuksen mukaan yleisimmin kuljetukset ja tullaus. Huolintasopimusten käyttö vapauttaa itse ostajan huolen tullauksista, kuljetuksista ja ilmoituksista ja aikaa jää liiketoiminnan pyörittämiseen enemmän. Lisäksi huolinta-alan ammattilaisen käyttö pienentää virheiden riskejä.

Maahantuonnin arvonlisäverotuksen ilmoitukset haastateltava on hoitanut aina itse, sekä eri maihin liittyvät mahdolliset viranomais toimintaan liittyvät Alv -rekistereihin ilmoittautukset. Koska opinnäytetyön tehtävänä on selvittää riskejä ja haasteita tuontiin liittyen, haastattelussa puhuttiin riskien hallinnasta kuljetuksissa ja maksuliikenteessä. Haastateltavan mukaan toimituslausekkeen vastuunjaosta riippuen tavaralla on aina vakuutus. Vakuutuksia on mahdollisuus ostaa myös koko vuodelle, jos tietää tuonnin olevan vilkkaampaa pitkin vuotta. Haastattelussa nostettiin esille myös riski toimittajan konkurssista tai toimitushäiriöistä:

Teoriassa se (konkurssi) olisi mahdollista ihan Suomessakin, mutta en ole koskaan törmännyt tällaiseen.

## Rahaliikenne

Kolmas teemahaastattelun aihe oli rahaliikenne. Alkuun keskusteltiin valuutan merkityksestä sopimuksien synnyssä ja siitä, maksetaanko esimerkkinä Ruotsista tilatut tuotteet ruotsin kruunuilla vai euroilla.

Valuutalla ei tietääkseni ole merkitystä sopimuksen syntyyn. Valuutta määräytyy yleensä sen perusteella, mitä sovitaan ja haluaako osapuolet vierasta valuuttaa. Mikäli suomalaisella tuontiyrityksellä on esimerkiksi myös vientiä Ruotsiin, kaupan käynnin valuutalla ei ole merkitystä, koska yrityksellä on jo olemassa valuuttatili.

Rahaliikenteen riskit tulivat haastattelussa hyvin esiin. Euroopan sisällä maksut ovat helppoja ja toimivat samoin kuin Suomen sisällä, mutta ongelmia on yleensä juuri valuuttamaksuissa. Haastattelutilanteessa tutkittiin esimerkkiyritysten eri maiden laskuja ja katsottiin niistä läpi yleisiä puutteita. Monissa laskuissa ei ollut maksajan pankkitietoja, koska ne on voitu lähettää aiemmin erillisellä lomakkeella tilaajalle. Lisäksi valuutta- ja alv-merkintöjä puuttui useista laskuista. Haastateltava oli kohdannut ongelmia myös pankkitietojen kanssa. Suomessa olemme tottuneet, että laskun maksun saaja on yhtiö,



mutta muualla se voi olla myös henkilö, eivätkä valuuttalaskut mene läpi ilman sitä. Mikäli valuuttamaksu jää pankkiin, se saattaa olla pankissa useita viikkoja, kunnes se saadaan palautettua takaisin maksajalle.

EU:n alueella on myös käytössä BIC ja SWIFT -tunnisteet, kun sen ulkopuolella käytetään Clearing-koodeja. Maksut ovat aiheuttaneet paljon ylimääräistä työtä haastateltavalle. Valuuttamaksujen keskustelusta siirrymme arvonlisäveroon, koska haastattelija halusi tietää, onko sisäkaupan maksuissa yleensä arvonlisävero merkitty laskuun vai ei. Pääsääntöisesti EU:n sisältä tulevilla laskuilla ei ole arvonlisäveroa, mutta siitä ei voi olla aina varma, koska sitä ei välttämättä ole merkitty laskuun.

Tutkimuksen esimerkkitapauksissa valuutta ei pääosin määrittele sopimuksen syntyä. Yrityksen muut toimet, kuten vienti ja sen mukana syntyvät valuuttatilit helpottavat kuitenkin kaupankäyntiä sen maan kanssa, jolle yrityksellä on valuuttatili. Itse rahaliikenne osoittautui teoriassa määriteltäviä riskejä laajemmaksi. Tutkimuksen perusteella valuuttariskejä pyritään minimoimaan valuuttatileillä ja tekemään valuuttaklausuuleja eli määrittämään sopimuksella valuutan heittelylle ylä- ja alarajat, kuten myös Knupfer ja Puttonen (2009) sekä Melin (2011) mainitsevat teoksissaan. Tutkimuksessa nousi esille myös osittain sopimuksiinkin liittyvät ongelmat maahantuonnin laskujen suhteen. Ulkomaalaiset laskut ovat usein puutteellisia tiedoiltaan ja pankkisiirrot kolmansiin maihin tuottavat oikeassa ympäristössä haasteita. Käytännössä tämä tarkoittaa lisää kulutettua aikaa laskutuksen selvittelyn parissa.

## **Viranomaistoiminta**

Ajankohtaisin aihe viranomaistoiminnasta ja varsinkin maahantuonnin arvonlisäverotuksen ilmoituksesta jäi keskustelun viimeiseksi. Haastateltavan mielestä uudistus on positiivinen, koska enää ei makseta arvonlisäveroa ensin tullille, vaan se voidaan vähentää suoraan. Näin ollen yrityksen kassaan ei synny hetkellistä vajetta. Pieneksi haasteeksi on kuitenkin osoittautunut tullauspäätösten saanti huolintayhtiöltä, koska niissä on arvonlisäveron määrät. Mikäli tullauspäätöksen tulostus unohtuu, eikä arvonlisäveroa muista ilmoittaa, on mahdollista, että yritys joutuu maksamaan veron myöhemmin. Uudistus siis vapauttaa yrityksen kassaan varoja, mutta se vaatii myös enemmän tarkkaavaisuutta.

Haastattelun lomassa tutkittiin tarkemmin maahantuontiyritysten ostolaskuja ja toimitusehtoja. Tutkittaessa 17 erilaista maahantuontiottoa, yleisin osto esimerkkiyrityksissä on Euroopasta, kolmansista maista ostoja oli vain muutamia tapauksia. Toimituslausekkeet ovat selkeästi myyjäkohtaisia, 17 esimerkki-maahantuonnista viidessä toimituslauseke on EXW, muutoin käytettyjä lausekkeitä ovat DPT, FCA, DPD, CIP, DAP ja DDP. Näissä esimerkeissä merkittävä osa kuljetuksista oli maakuljetuksia.

Maahantuonnin arvonlisäveron siirto Tullilta Verohallinnolle on ollut yrityksen rahavirran kannalta hyvä uudistus, koska yritysten ei enää tarvitse varata arvonlisäveron maksuun Tullille rahaa, vaan ne voivat vähentää veron veroilmoituksessa. Arvonlisäveron ilmoituksen siirtyminen Tullilta Verohallinnolle siirtää kuitenkin vastuuta lisää kirjanpitäjälle ja yrittäjälle. Tutkimuksessa kävi ilmi, että uudistus lisää riskiä unohduksiin, joissa vero unohdetaan vähentää tai ulkomaisten puutteellisten laskutietojen takia ei voida olla aina varmoja, sisältääkö tavaraoston lasku veron vai ei. Unohdus voi käydä kalliiksi, koska verovähennystä ei tällöin suoriteta kokonaisuudessaan. Lisäksi tullauspäätökset eivät tule enää Tullin arvonlisäverolaskun mukana yritykseen, vaan yrityksen tulee itse huolehtia, että saa tullauspäätöksen huolintayhtiöltä.

## 5.2 Nettikysely

Nettikyselyyn vastauksia tuli yhteensä viisi kappaletta ja kysymyksiä lomakkeessa oli viisi, avoimia kysymyksiä sekä monivalinta vaihtoehtoja. Kyselylomakkeen saatteena oli teksti, jossa kerrottiin tutkimuksen tavoitteesta. Tavoitteita olivat maahantuonnin syyt ja kauppa-alueet, mistä maahantuodaan.

Kysymys 1 koski toimialaa. Vastauksia tuli It-alan, vaatetusalan ja kosmetologipalveluja tuottavilta yrityksiltä sekä kuljetusyritykseltä.

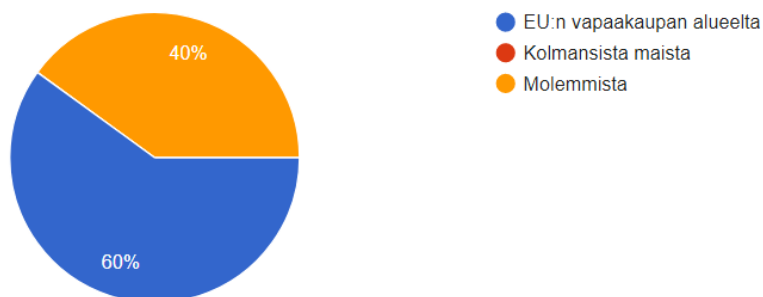
Kysymys 2 yrityksen maahantuonnin harjoittamista. Tällä kysymyksellä haluttiin varmistua, että aineistoa kerätään standardoidusti, eli koko otos on halutusta joukosta (Hirsjärvi ym. 2007, 188). Kaikki yritykset vastasivat joko harjoittavansa maahantuontia tai tekevänsä sitä satunnaisesti.

Kysymys 3 selvitti maantieteellistä sijaintia, josta yritys pääsääntöisesti tekee ostoja. Tämä vastaus on mielenkiintoinen, koska vastanneiden joukossa oli esimerkiksi vaate-

teollisuuden yrityksiä, joiden voisi olettaa tuovan kaiken Aasian kauppa-alueelta. Kuitenkin jokainen vastannut toi tuotteita EU:n alueelta ja 40% toi EU:n lisäksi tuotteita myös kolmansista maista.

#### Tuotteko tavarän pääsääntöisesti EU:n alueelta vai kolmansista maista?

5 vastausta



Kuvio 7. Nettikyselyn kysymys numero 5, kauppa-alueet. Liite 2.

Kysymys 4 koski yleisintä syytä, miksi yritys maahantuo tuotteita. Tämä kysymys oli monivalintakysymys, johon pystyi vastaamaan useammalla vaihtoehdolla. Eniten vastauksia (4kpl) sai vaihtoehto ”tuonti on edullisempaa kuin maahantuonti”, joka on tärkeä vastaus tukemaan tätä tutkimusta. Toiseksi eniten vaihtoehtoista vastauksia (3 kpl) sai ”Suomesta ei löydy vastaavaa tuotetta/tekijää”. Kolmantena ääniä (2 kpl) sai ”tuotteiden saatavuus on parempi ulkomailta tuodessa”.

Viidenteen kysymykseen oli mahdollisuus tarkentaa syitä, miksi juuri tuonti kohdistetaan tiettyyn tai tiettyihin maihin tai kauppa-alueeseen. Laaja tarjonta ja saatavuus nousivat päällimmäisiksi tuonnin syiksi. Myös saatavuus ja nopea toimitus, sekä yhteisökauppaa suosittiin, koska vain EU:sta saa oikeanlaisia tuotteita.

Mikä on painavin syy, miksi tuonti kohdistetaan juuri tähän maahan tai kauppa-alueeseen?

5 vastausta

Pääliirakentajien edukkuus suhteessa vastaaviin suomalaisiin. Hinauslaitteistojen saatavuus on myös Euroopasta helpompaa kuin kotimaasta. Myös EU:n ulkopuolelta on mahdollista laitteistoja hankkia, mutta esimerkiksi Pohjois-Amerikassa käytettävät laitteistot ovat hyvin erilaisia kuin vastaavat eurooppalaiset.

Hyvä hinta-laatusuhde, nopea toimitus

Saatavuus

Tuotetarjonnan laajuus

Laajin tarjonta erilaisia kankaita

Kuvio 8. Nettikyselyn kysymys numero 5, syitä maahantuonnille. Liite 2.

## 6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Päätelmänä perustuen tutkimuksiin ja teoriapohjaan voidaan listata tässä tutkimuksessa esiin tulleita hyötyjä ja ongelmakohtia maahantuonnissa ja ulkomaankaupassa. Perustuen nettikyselyyn, maahantuonnin hyötyjä ovat laajempi markkina-alue ja mahdollisuus kilpailukykyisempiin hintoihin sekä laajempaan tuotevalikoimaan. Haastattelun perusteella pienenkään yrityksen ei tarvitse huolehtia arvonlisäveron maksamisesta ennen tuotteen myyntiä, koska maahantuonnin arvonlisävero on uudistuksen jälkeen vähennettävissä arvonlisäveron ilmoituksella Verohallinnolle. Nämä hyödyt puoltavat maahantuontia ja tuontia.

Ongelmakohtia maahantuonnissa tämän työn tutkimuksen mukaan on sen tuottamat valmistelut sopimusten kanssa, ulkomaan laskujen maksatukseen kuluva ylimääräinen aika niin laskujen tulkinnan kuin puutteellisten tietojen osalta. Arvonlisäveron huomioiminen ja tullauspäätösten hankkiminen tuottavat lisätyötä ja lisäävät huomion tarvetta laskutuksessa. Mikäli arvonlisäveroilmoituksesta unohtaa jonkin tuontilaskun, ei todennäköisesti ole oikeutettu enää vähentämään tätä arvonlisäveroa. Vieraalla valuutalla olevat ostovelat ovat myös riski valuuttamuutosten takia, tämän takia on varmempaa käydä kauppaa euroalueella tai sopia kauppavaluutaksi euro. Ongelmakohtat maahantuonnissa lisäävät toimistyön määrää enemmän kuin suoraan suomalaiselta maahantuojalta varaosia ja tuotteita ostettaessa. Näin ollen aikaa tuotteiden tilaustyöhön kuluu maahantuodessa enemmän.

Toimeksiantajalle suosituksena voidaan tiivistää, että huomioimalla maahantuonnin hyödyt ja ongelmakohtat ulkoistamalla kuljetukset, tullaukset ja ilmoitukset huolintayhtiölle sekä laskureskontran hoidon kirjanpitäjälle, maahantuonti vie vähemmän yrittäjän aikaa. Tällöin tuonnista ei koidu itse yrittäjälle ylimääräistä työtä. Huolintayhtiöiden käyttö on yleistä ja suositeltavaa, koska se pienentää virheiden riskiä, sekä siirtää vastuuta huolinta-alan ammattilaiselle.

Suomen rajojen ulkopuolella tuotevalikoima on laajempi ja hinta edullisempi. Tulee kuitenkin ottaa huomioon ulkoistamisen hinta suhteessa edullisempien tuotteiden ja varaosien hintaan. Yhteisökauppa EU:n alueelta käydessä säästää selvitystyön määrässä, kun kolmansista maista tuonti lisää sitä, joten on yksinkertaisempaa pitäytyä EU:n alueella, mikäli varaosien ja tuotteiden saatavuus on tällä alueella hyvä. Kaupankäynnin valuuttana euro on yksinkertaisin ja riskittömin valuutta.

Tutkimuksen luotettavuutta tulee arvioida erilaisilla mittareilla. Yksi niistä on tutkimuksen reliabiliteetti eli luotettavuus. Tutkimuksen reliabiliteetti tarkoittaa sitä, kuinka hyvin tutkimus saavuttaa sille tarkoitettuja tuloksia ja voidaanko tutkimus toistaa päätyen samoihin tuloksiin. Käytännössä siis arvioidaan dataa ja sen riittävyttä, jotta tutkimuksen tuloksia voitaisiin yleistää (Hirsjärvi ym. 2007, 226). Tämän teemahaastattelun otanta oli pieni, vain yksi henkilö, mutta sen tuloksia voidaan pitää suhteellisen luotettavina. Tarkoitus oli tutkia maahantuonnin haasteita ja ongelmakohtia, joita haastateltavan asiantuntijuus toi tutkimukseen. Mikäli haastateltavia olisi enemmän, voisi tuloksista nousta esille enemmän erilaisia ongelmia, jolloin tutkimus olisi vielä luotettavampi. Kuitenkin tutkimuksen aihe perustuu määräyksiin ja lakeihin, jotka nähdään alan ihmisten silmissä samalla tavalla. Haastateltavalla on pitkä ja laaja kokemus taloushallinnosta, mikä lisää tutkimuksen luotettavuutta.

Tutkimuksen laatuun pyrittiin vaikuttamaan luomalla teemahaastattelulle hyvä runko, jota oli pohjustettu etukäteen ja haastateltava sai mahdollisuuden perehtyä siihen ennen haastattelua. Näin ollen haastateltavalla oli mahdollisuus tutkia etukäteen asiakkaidensa maahantuonnin toimintaa ja löytää yksityiskohtaisia esimerkkejä kertomansa tueksi. Haastattelijan tehtävä oli antaa keskustelun kehittyä ohjailematta keskustelua mihinkään suuntaan, jotta saadaan mahdollisimman todellinen kuva haasteista ja ongelmista maahantuonnissa.

Tutkimuksen validius eli pätevyys tarkoittaa tutkimusmenetelmän kykyä mitata sitä, mitä oli tarkoituskin mitata (Hirsjärvi, ym. 2007, 226-227). Tutkimuksessa tavoite oli tarkastella asiantuntijan näkökulmasta teorian kautta pohdittuja maahantuonnin toimia ja löytää haasteita ja ongelmakohtia. Tähän tutkimus löysi uusia aiheita. Tulee kuitenkin ottaa huomioon, että tutkimuksessa osallisena olevien henkilöiden erilainen kyky ymmärtää kysymykset voivat vääristää tutkimuksen tuloksia. Nettokyselyn vastaajat saatiin hyvin kohdennettua, koska jokainen vastaus oli kohderyhmää, eli kaikkien vastanneiden yritykset harjoittivat tuontia tai maahantuontia niin Euroopan unionin alueelta kuin kolmansista maista.

Nettikyselyyn lähetettiin 10 kutsua, vastauksia saatiin viisi. Kato nettikyselylomakkeessa oli suhteellisen korkea, puolentoista viikon aikana vastauksia saatiin viisi kappaletta. Syitä tähän katoon voi olla monenlaisia, myös se, että kutsu lähetettiin yritysten asiakassähköpostiin voi vaikuttaa kadon määrään, koska sitä ei mahdollisesti ole lukenut oikea henkilö, joka voisi vastata kyselyyn. Vastaukset olivat kuitenkin suhteellisen samanlaisia, jokaisessa vastauksessa oli samoja piirteitä.

Nettikyselyn ongelmia luotettavuuden kannalta on vaikeus määritellä kuinka totuudenmukaisesti vastaajat ovat vastanneet. Nettikyselyssä on vaikea tietää kuinka perehtyneitä vastaajat aihealueeseen ovat (Hirsjärvi, ym. 2007, 190). Esimerkiksi kyselylomakkeeseen on saattanut vastata henkilö, joka ei suoraan ole vastuussa yrityksen tuonnista. Luotettavuutta pyrittiin lisäämään kyselyyn liitetyn kutsun avulla, jossa kerrottiin kyselyn tarkoituksista. Kyselylomakkeen otanta on myös pieni, joten sen tuloksia voidaan tulkita vain suuntaa antavina. Pätevyytensä kannalta nettikysely mittasi juuri sitä, mitä sen olikin tarkoitus mitata, miten ja miksi yrittäjät maahantuovat tuotteita.

Kvalitatiivisen haastattelun tulokset ovat aina ainutlaatuisia, eikä kvalitatiivisessa tutkimuksessa aineistosta tehdä päätelmiä ajatellen yleistettävyyttä. Koska kyseinen tutkimus sisälsi yhden haastateltavan, ei tuloksia edes voisi yleistää koskemaan kaikkia maahantuonnin ongelmatilanteita ja haasteita (Hirsjärvi, ym. 2007, 177).

Tutkijan näkökulmasta tutkimus onnistui oletetusti. Tutkimustulos on hyvä ja monipuolinen ottaen huomioon otannan laajuuden. Tuloksista löytyi yllättävän paljon tutkijalle uusia näkökulmia aiheeseen, sekä yhteyksiä viitekehykseen oli havaittavissa. Tutkimuksen haastattelu lisäsi myös tutkijan omaa osaamista, josta on ollut hyötyä työelämässä. Työstä on ollut myös suurta hyötyä toimeksiantajalle, koska se on selventänyt maahantuonnin käytännön prosessia.

Jatkotutkimuksena tämän tutkimuksen voisi toteuttaa laajempaan ja tutkia yksityiskohteisemmin eri osa-alueita erillisinä kohteina. Toimeksiantajayrityksen kanssa yhteistyössä voitaisiin toteuttaa kustannuslaskelmia maahantuonnin kannattavuudesta, mikäli maahantuonti aloitettaisiin.

## LÄHTEET

Arvonlisäverolaki 30.12.1993/1501. Annettu Helsingissä 30.12.1993. Saatavilla sähköisesti <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931501>

Fintra 1999. Tuontioipas. 6. uusittu painos. Helsinki: Kansainvälisen kaupan koulutuskeskus.

Europa 2018. Viennistä ja tuonnista ilmoittaminen. Viitattu 5.2.2018. [https://europa.eu/youreurope/business/sell-abroad/import-export/report-imports-exports/index\\_fi.htm](https://europa.eu/youreurope/business/sell-abroad/import-export/report-imports-exports/index_fi.htm)

Eurooppatiedotus.fi 2018. Perustietoa EU:sta, Euroopan kartta. Viitattu 7.3.2018. <https://eurooppatiedotus.fi/perustietoa-eusta/euroopan-kartta/#status-eta>

Hirsjärvi, S. & Hurme H., 2001. Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P., 2007. Tutki ja kirjoita. 13. osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Knupper, S. & Puttonen, V., 2009. Moderni rahoitus. 4. Uudistettu painos. Helsinki: WSOYPro.

Kauppalehti 2018a. Valuutta: USA dollari. Viitattu: 6.3.2018. <https://www.kauppalehti.fi/5/i/porssi/valuutat/valuutta.jsp?curid=USD>

Kauppalehti 2018b. Valuutta: Kiina juan renminbi. Viitattu 6.3.2018. <https://www.kauppalehti.fi/5/i/porssi/valuutat/valuutta.jsp?curid=CNY>

Logistiikan Maailma 2018a. Huolintayritysten tarjoamat palvelut. Viitattu 27.2.2018. <http://www.logistiikanmaailma.fi/huolinta-terminaalit/huolinta/huolintayritysten-tarjoamat-palvelut/>

Logistiikan Maailma 2018b. Huolinta-alan alv-ohjeet. Viitattu 6.3.2018. <http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/arvonlisavero-seka-huolinta-ja-kuljetus/huolinta-alan-alv-ohjeet/>

Logistiikan Maailma 2018c. Riskienhallinta. Viitattu 6.3.2018. <http://www.logistiikanmaailma.fi/sopimukset/riskienhallinta/>

Logistiikan Maailma 2018d. Huolitsija ja tullaustoiminta. Viitattu 7.3.2018. <http://www.logistiikanmaailma.fi/huolinta-terminaalit/huolinta/huolitsija-ja-tullaustoiminta/>

Logistiikan Maailma 2018e. Kauppa ja tullaus, ulkokauppa. Viitattu 7.3.2018 <http://www.logistiikanmaailma.fi/kauppa-tullaus/ulkokauppa/>

Melin K., 2011. Ulkomaankaupan menettelyt, vienti ja tuonti. 1. painos. Tampere: Amk-kustannus.

Nordea 2017. Konekieliset valuuttamaksut -Maakohtaiset pankkiyhteystiedot. Viitattu 5.4.2018. [https://www.nordea.fi/Images/58-81974/valuuttamaksut\\_maakohtaiset\\_pankkiyhteystiedot.pdf](https://www.nordea.fi/Images/58-81974/valuuttamaksut_maakohtaiset_pankkiyhteystiedot.pdf)

Tulli 2018a. Tullialueet. Viitattu 5.2.2018. <http://tulli.fi/tietoa-tullista/tullin-toiminta/tullialueet>

Tulli 2018b. EU-, Eta-, Efta- ja Schengen-maat. Viitattu 5.2.2018. <http://tulli.fi/tietoa-tullista/tullin-toiminta/eu-eta-efta-ja-schengen-maat>

Tulli 2018c. Mitä tuonti maksaa? Viitattu 5.2.2018. <http://tulli.fi/yritysasiakkaat/aloittelevat-yritykset/mita-tuonti-maksaa>

Tulli 2018d. Ennen maahantuonnin aloittamista. Viitattu 20.2.2018. <http://tulli.fi/yritysasiakkaat/aloittelevat-yritykset/ennen-maahantuonnin-aloittamista>



Tulli 2018e. Tuonti. Viitattu 24.2.2018. <http://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti>

Tulli 2018f. Rajoitukset ja elintarvike- ja kulutustavaravalvonta. Viitattu 24.2.2018. <http://tulli.fi/yritysasiakkaat/tuonti/rajoitukset-ja-elintarvike-ja-kulutustavaravalvonta>

Tulli 2018g. Passitus. Viitattu 6.3.2018. <http://tulli.fi/yritysasiakkaat/kuljetus-ja-varastointi/passitus#>

Verohallinto 2018a. Näin rekisteröidyt arvonlisäverovelvolliseksi. Viitattu 7.3.2018. <https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisäverotus/rekisterointi/>

Verohallinto 2018b. Verotuksen muutoksia, Maahantuonnin arvonlisäverotus. Viitattu 20.2.2018. [https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa\\_verotuksesta/verotuksen\\_muutoksia/maahantuonnin-arvonlis%C3%A4verotus-siirtyy-tullista-verohallintoon/](https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnosta/tietoa_verotuksesta/verotuksen_muutoksia/maahantuonnin-arvonlis%C3%A4verotus-siirtyy-tullista-verohallintoon/)

Äärilä, L.; Nyrhinen, R.; Hyttinen, P. & Lamppu, K. 2017. Arvonlisäverotus käytännössä. 11. uudistettu painos. Helsinki: Alma.

# ASiantuntijahaastattelun kysymysrunko

Maahantuonti, opinnäytetyö

## Teema 1. Kansainväliset sopimukset

- Millainen on yleisin käytetty maahantuonnin sopimus? Maksuehdot, kuljetukset, sopijapuolet?
- Noudatetaanko ostajan vai myyjän maan lainsäädäntöä vai yhteistä, kuten WTO:n?

## Teema 2. Operatiivinen toiminta

- Kuinka yleistä huolintayhtiöiden käyttö on?
- Hoitaako huolintayhtiö yleensä kaiken kuljetuksista ilmoituksiin vai vain tietyt toimet?
- Kuinka suojaudutaan kuljetuksen riskeiltä? Ottaako esimerkiksi vakuutukset ostaja vai huolintayhtiö?

## Teema 3. Rahaliikenne

- Vaikuttaako valuutta sopimuksen syntyyn?
- Miten maksuliikenne hoidetaan? Liittyykö ulkomaan maksuliikenteeseen jotain erityistä huomioitavaa?
- Miten suojaudutaan maksuliikenteen riskeiltä?

## Teema 4. Viranomaistoiminta

- Onko viranomaisilmoitukset helppo tehdä? Voisiko jokin ilmoittamisessa olla yksinkertaisempaa?
- Onko tuonnin ilmoitusten teossa merkittävää eroa EU:n alueelta tuodessa kuin kolmannesta maista?
- Mitä mieltä olet maahantuonnin arvonlisäveron uudistuksesta?

## NETTIKYSELYLOMAKE

### Maahantuonti

Tämän kyselyn tavoitteena on selvittää syitä, miksi yritykset harjoittavat maahantuontia ja tekevät hankintoja ulkomailta. Kysely toteutetaan anonymina, vain toimiala saatetaan mainita vastauksissa. Tuloksia hyödynnetään maahantuontia käsittelevässä opinnäytetyössä.

\*Pakollinen

#### Millä toimialalla toimitte?

Oma vastauksesi

---

#### Harjoittaako yrityksenne maahantuontia? \*

Maahantuonnilla tässä tarkoitetaan tuotteen, joko valmiin, jalostettavan tai varaosan ostoa Suomen rajojen ulkopuolelta.

- ☐ Kyllä
- ☐ Satunnaisesti
- ☐ Ei

### Tuotteko tavaran pääsääntöisesti EU:n alueelta vai kolmansista maista? \*

EU:lla tarkoitetaan Euroopan Unionin vapaakauppa-alueita, kolmansilla mailla EU:n vapaakauppa-alueen ulkopuolisia maita.

- ☐ EU:n vapaakaupan alueelta
- ☐ Kolmansista maista
- ☐ Molemmista

### Mikä on pääsyy, minkä takia päädyitte tuontiin? \*

- ☐ Suomesta ei löydy vastaavaa tuotetta/tekijää
- ☐ Tuotteiden saatavuus on parempi ulkomailta tuodessa
- ☐ Tuonti on edullisempaa, kuin ostaa maahantuojalta Suomesta
- ☐ Kansainvälinen yhteistyökumppanuus
- ☐ Muu: \_\_\_\_\_

### Mikä on painavin syy, miksi tuonti kohdistetaan juuri tähän maahan tai kauppa-alueeseen? \*

Oma vastauksesi \_\_\_\_\_

### Vapaa sana

Tähän kenttään voitte vapaasti kirjoittaa ajatuksia yrityksen tuonnin syistä, sen eduista tai muita ajatuksia tuonnista.

Oma vastauksesi \_\_\_\_\_

LATAA

# MAAHANTUONNIN HAASTEET JA ONGELMAKOHDAT

## SOPIMUS

Sopimus on tärkeä osa maahantuonnin riskienhallintaa. Tarjouksen tekee yleensä ostaja myyjälle. Kannattaa tutustua oman alan yleisiin sopimuksiin ja niiden ehtoihin ja tämän jälkeen pohtia haluaako muuttaa jotakin. Yleiset sopimukset ovat suuntaa antavia ja tarkoitettu helpottamaan sopimuksen laatimista. Sopimuksen luonnissa ei ole lakeja tai muita säännöksiä, mutta niissä tulee ottaa huomioon seuraavat asiat:

Toimituslausekkeet: Kenen vastuulla rahti on ja minne saakka? Onko kuljetustapa maa, meri vai ilma? Kenellä on vakuutus, ostajalla vai myyjällä?

Yleisesti käytettyjä toimituslausekkeitä ovat esimerkiksi CIP, jossa kuljetus ja vakuutus ovat maksettuna sovittuun määränpäähän. DAP, kuljetettuna määräpaikalle on myös yleinen lauseke, tämän lausekkeen kanssa kannattaa varmistaa, että vakuutukset ovat voimassa. DPT tarkoittaa, että kuljetus on maksettu määräpaikkaan. Esimerkkejä kaikkien kuljetusmuotojen yleisimpiä toimituslausekkeitä.

EXW Ex Works  
lähettäjältä

Noudettuna

FCA Free Carrier

Vapaasti rahdinkuljettajalta

CPT Carriage Paid to

Kuljetus maksettuna

CIP Carriage and Insurance Paid

Kuljetus ja vakuutus maksettuina

DAT Delivered At Terminal

Toimitettuna terminaalissa

DAP Delivered At Place

Toimitettuna määräpaikalla

DDP Delivered Duty Paid

Toimitettuna Tullattuna

Maksuehto: ennakko, 21 pv, 30 pv, 60 pv, 90 pv

Maksuliikenteen valuutta: ellei ole voimassaolevaa valuuttatiliä, kannattaa ensisijaisesti käydä kauppaa euroilla.

Valuuttamaksut ovat haastavampia toteuttaa ja ne ovat kannattavampia valuuttatilien omistajille. Valuuttaa sopiessa tulee ottaa huomioon myös valuuttakurssien heittelyt ja pohtia tarvitseeko sopia esimerkiksi valuuttaklausuulista, jossa sopimuksessa on määritelty kurssin heittelyn ylä- ja alaraja. Myös pidemmät maksuajat lisäävät riskiä kurssien heittelylle.

Maksuliikenne toimii Euroopan alueella Sepa-maksuilla, kuten Suomen sisälläkin. Maksettaessa laskua kolmansiin maihin, tulee varmistaa, että on saanut kokonaisuudessaan myyjän pankkitiedot. Kolmasissa maissa ei käytetä BIC- tai SWIFT-

tunnisteita, vaan Clearing-koodeja. Ne ovat kirjainyhdistelmiä, joiden avulla raha ohjautuu oikeaan pankkiin.

## ARVONLISÄVEROTUS

Euroopan Unionin vapaakauppa-alueella arvonlisäverotus perustuu yhteiseen tulliliittoon ja käännettyyn arvonlisäverovelvollisuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa yrityksen tavarastojen kohdalla sitä, että arvonlisäveroa ei tarvitse maksaa, kun tuote tulee joko varaosaksi tai myytäväksi Suomeen. Tämä kuitenkin edellyttää, että laskussa on selkeästi merkitty molempien sopijapuolten VAT-tunnus. Suomessa ALV-rekisteritunnus on FI-alkuinen ja sen saa käyttöönsä ilmoittautuessaan Verohallinnolle arvonlisäverovelvolliseksi.

Kolmansien maiden maahantuonti verotetaan aina määränpäämaan periaatteen mukaan. Vero maksetaan tavarán lopullisen määränpäämaan arvonlisäverotuksen perusteella.

*Esimerkki* Tuote tilataan Kiinasta Suomeen suomalaiselle yritykselle, tuotteen lopullinen määränpäämaa silloin on Suomi ja siihen sovelletaan Suomen arvonlisäverovelvollisuutta.

Vero Suomessa maksetaan tullin asettaman tullausarvon perusteella. Tullausarvo perustuu tuonti-ilmoituksen tuontinimikkeeseen ja tullausarvon saa itselleen tullin lomakkeelta tai mahdolliselta huolintayhtiöltä.

## VIRANOMAISILMOITUKSET

Euroopan vapaakauppa-alueella on tullivapautus, eikä Unionin sisällä liikkuvasta tavarasta tarvitse kantaa tulleja. Kuitit ja asiakirjat on kuitenkin hyvä säilyttää. Lisäksi yli 550 000 euron vuosittaisista tuonneista tulee tehdä Intrastat -ilmoitus Tullille.

Kolmansista maista saapuvasta tavarasta tulee maksaa tullit ja verot, jotka määrittää Tulli. Arvonlisävero tuonnista on vähennyskelpoista edellä mainittujen ehtojen mukaisesti ja se vuodesta 2018 alkaen vähennetään suoraan veroilmoituksessa. Näin ollen vähennyskelpoisen tavarán maahantuonnin veroa ei tarvitse maksaa konkreettisesti laisinkaan. Tämän uudistuksen myötä on kuitenkin entistä tärkeämpää muistaa pyytää tullausilmoitukset ja säilyttää laskut, koska muutoin veron vähentäminen saattaa unohtua.

## HUOLINTA

Huolintayhtiöiden käyttö on erittäin yleistä maahantuonnin yhteydessä. Huolintayhtiö myy erilaisia maahantuontiin ja ulkomaankauppaan liittyviä palveluita, he voivat esimerkiksi hoitaa asiakkaansa puolesta joko vain tiettyjä asiakirjoja tai kuljetuksia tai koko toimitusketjun ilmoituksineen. Huolitsija voi ottaa tavaralle myös kuljetusvakuutuksen, suorittaa kauppahinnan perintää sekä hankkia ja tehdä erilaisia asiakirjoja. Huolitsija toimii omissa nimissään, mutta aina sen perusteella, mitä huolintasopimuksessa on sovittu. Tämä vapauttaa aikaa myyntiin ja muuhun yrityksen toimintaan. Ohessa esimerkkejä huolintayhtiöiden erilaisista sopimusmahdollisuuksista.

<b>1PL- Ensimmäisen osapuolen logistiikka</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Asiakasyritys hoitaa itse logistiikan suunnittelun, hallinnan ja toteutuksen, sekä kuljetukset</li> </ul>	<b>2 PL-Toisen osapuolen logistiikka</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Asiakasyritys ostaa huolinta/logistiikkayritykseltä palveluja, kuten kuljetuksen, varastoinnin, tullauksen</li> </ul>	<b>3PL-Kolmannen osapuolen logistiikka</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Yritys ulkoistaa toimitusketjuun liittyviä kokonaispalveluja</li> <li>Ydintoiminnot ja ohajus jäävät vielä asiakasyritykselle</li> </ul>	<b>4PL- Neljännen osapuolen logistiikka</b> <ul style="list-style-type: none"> <li>Palveluntarjoaja tuottaa ja hallinnoi asiakasyrityksen logistiikkaketjun</li> </ul>
--	---	--	--

## MAAHANTUONNIN HYÖDYT JA ONGELMAKOHDAT

### HYÖDYT:

- Kattavampi tuotetarjonta
- Laajempi markkina-alue
- Kilpailukykyisempi hinta
- Maahantuonnin arvonlisäveron on uudistuksen myötä mahdollista vähentää arvonlisäveroilmoituksessa, jolloin arvonlisäveroa ei tarvitse maksaa erikseen tullille. Tämä vapauttaa rahaa kassaan.

### ONGELMAKOHDAT:

- Sopimusten teko vaatii aikaa ja huolellisuutta
- Ulkomaan laskut voivat olla hankalasti tulkittavia ja tiedot niistä puutteellisia
- Vieraalla valuutalla maksaminen ja valuuttamuutosten riskit
- Tullauspäätökset ja sisäkaupan arvonlisäverot tulee itse muistaa ilmoittaa ja löytää merkinnät niistä laskuilta.